

Les či háj, který na levém břehu řeky Bečvy obklopuje půlobloukem město, Městský park, v minulosti zvaný „Hájnice“, je neodmyslitelnou součástí Rožnova pod Radhoštěm. Původně překračoval řeku i nábřeží a rozprostíral se také na pravém břehu

řeky, tam se mezi věkovité stromy posléze vklínily lázeňské vilky.

Rožnované si Hájnice vždy náležitě považovali.

Už roku 1813 ji zkrášlili výsadbou topolů a jiného stromoví. Zvláště za rozkvětu klimatických lázní dbali o její přívětivý vzhled. Za ředitele panství Josefa Drobníka byly roku 1820 zřízeny v Hájnici promenádní chodníky i s lavičkami k odpočinku. Postaven pavilon, kde koncertovala lázeňská hudba, také pec na ohřívání žinčice, léčivého nápoje pro lázeňské hosty.

Hájnice byla původně ošetřována jen probírkou vzrostlých porostů a výsadbou nových. Až zahradníci následujících generací usilovali dosáhnout estetických hodnot anglického parku, ctíli zásady světla a stínu.

O Hájnici se také vedly spory, jak dokazují záznamy ze 4. července 1858, kdy c. k. okresní komisař léčební komise usiloval o právo rozhodovat také o lázeňském parku. Obec se však Hájnici z ruky nevydala. Roku 1862 nechal starosta Michal Jurajda strhnout šest stodol, aby přístup do Hájnice byl vzhlednější a pro hosty, kteří dleli v Rožnově na léčení, vábivější.

Hájnice byla svědkem i válečných tažení. Za války s Pruskem přitáhlo 13. května 1866 do Rožnova císařské vojsko v počtu 1200 mužů, samí Rusini. A 5. srpna téhož roku dokonce sám generál Klapka. Oficirstvo se ubytovalo v panské hospodě Radhošť, jedna setnina zůstala k jejich ochraně na náměstí. Ostatní vojsko v síle 1500 mužů se rozložilo v Hájnici.

S Hájnicí si také někdy pohraje řeka Bečva. Stalo se 17. srpna 1872 po 9. hodině večer, kdy se Bečva tak rozvodnila, že strhla horní most, splav nad ním, i lávku, po které se přecházelo na Hradištko, z parku utrhla velký kus břehu i se stromy.

Tou dobou se věhlas rožnovských klimatických lázní tak rozšířil, že bylo rozhodnuto vybudovat v Hájnici Léčebný dům. S kopáním základů se započalo 1. června 1874 a stavba byla

dokončena 10. listopadu téhož roku. Divadelní sál, knihovna i lékař zde měli své místo. Arkáda sloužila k promenádě za nepříznivého počasí. Architektonická perla městského parku je v současnosti známá jako Společenský dům.

V následujících letech pečoval o zkrášlování Hájnice Spolek pro okrašlování a pořádání zábav pro lázeňské hosty, ten byl založen roku 1875 přičiněním lékárníka Seicherta. Na popud některých členů spolku byl na oslavu stříbrné svatby císařských manželů přejmenován horní park na „Sady Františka Josefa“, dolní na „Sady Alžbětiny“.

V té době už se rožnovské klimatické lázně staly světoznámými. Léčebný dům a Hájnice byly místy nejčastějšího pobytu lázeňských hostů. Aby při takovém množství návštěvníků byl zachován patřičný dekor, vydala obec 26. dubna 1888 prohlášení: Přístup do sadů dovolen jest jen čistě a slušně oblečeným. Osoby, které oblekem a chováním působí pohoršení, budou z léčebného domu i ze sadů vyloučeny.

Lékaři doporučovali lázeňským hostům procházky nejen po Hájnici, kvůli utužení zdraví jim doporučovali také náročnější vycházky do okolí. Za tím účelem byla roku 1894 přikoupena nad horním splavem polovina Karlovy stráně (druhá polovina byla zakoupena roku 1906), přejmenována na Wilsonova stráž (dnes Petřekova stráž), upravena chodníky i s lavičkami a altánkem v nejvyšším bodu. Terénní úpravy jsou patrné do dnešních dnů.

Aby klima v Hájnici bylo pro lázeňské hosty uchováno co nejlepší, vydala správa lázní návštěv: „Následkem stížností, podaných p. t. pány lázeňskými hosty, žádají se slušně oděné dámy, aby lázeňské sady

a léčebný dům, jakož i veřejné procházky, navštěvovaly se zdviženou vlečkou anebo bez ní, čímž se předejde víření prachu, který na plíce chorých velmi škodlivým jest. Dámám toho nedbajícím zapoví se přístup do sadů léčebných.“ V Rožnově dne 1. července 1897. Policejní komisař Osvald Kotouček.

O půvabu tehdejšího Rožnova, městského parku i okolí vydal svědectví v roce 1907 v jedné ze svých knih rožnovský rodák, spisovatel Čeněk Kramoliš. „Půlkruhem kol města rozkládá se na rovině objemný park, v němž pečlivě upraveny jsou stezky se sedátky. Pohodlné stinné cesty zřízeny jsou i na sousedních kopcích Karlovu a Kozáku, na jejichž vrcholcích jsou rozhledny. V celém okolí jsou četné kratší i delší procházky.“

Změny, které městu přineslo osvícené 20. století se nevyhnuly ani městskému parku. Zásadní proměna se uskutečnila roku 1925, kdy bylo z popudu Bohumíra Jaroňka založeno Valašské muzeum v pří-

rodě, prvé nejen v tehdejší Československu, ale i ve střední Evropě. Základ tvořila dřevěná radnice z roku 1770. Kromě Dřevěného městečka je součástí Valašského muzea v přírodě, Národní kulturní památky, také Mlýnská dolina, Valašská dědina a Jurkovičovy stavby na Pustevnách.

Lázeňský ruch se počátkem 20. století odbýval povětšinou v horní části parku. Už roku 1916 však byla upravena také dolní část, ta byla roku 1918 pod vlivem národnostního nadšení ze vzniku samostatného Československa pojmenována na „Sady československých legionářů“.

V roce 1921 byla v Hájnici vysazena velká lipová alej. Pražský architekt Josef Kumpán tehdy napsal: „Jest to velice vzácný případ, že

město jako Rožnov, jež čítá jen přes 3000 obyvatel, má rozsáhlý park, který svou polohou a krásou může být chloubou obyvatelstva a který cizincům zajisté příjemný pobyt v tomto městě.“

Z roku 1921 pochází také prvá a vůbec jediná zmínka o jezírku v parku, není však uvedeno jak a kdy vzniklo. V polovině 20. století bylo nutno jezírko rekonstruovat kvůli narušené spodní izolaci, když voda

prosakovala do sklepních prostorů tehdy už Společenského domu. Další rekonstrukce jezírka byla provedena roku 1970 a prozatím poslední v roce 1997.

PRAMENY

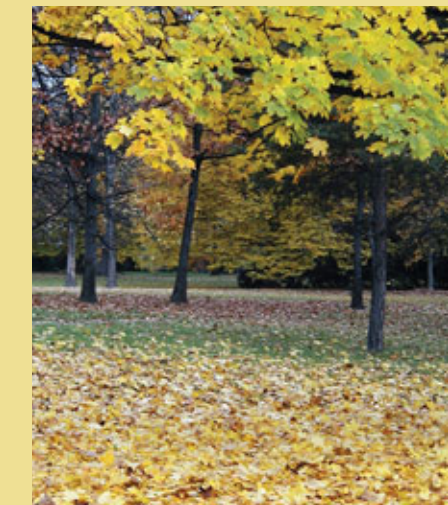
HASALÍK, Radek. Radhošť v proměnách času. Rožnov p. R. : Valašský muzejní a národopisný spolek, 1999.

KRAMOLIŠ, Čeněk. Ročenka města Rožnova pod Radh. a osad v okrese. Rožnov p. R. : Městská spořitelna, 1931.

ŠTIKA, Jaroslav. Moravské Valašsko, jeho vznik a vývoj. Ostrava : Profil, 1973.

TVARŮŽEK, Josef. Kronika města Rožnova p. Radh. Rožnov p. R. : J. Tvarůžek, [b.r.]. Díl 5., Rožnov léčebním místem. s. 120.

VÁCLAVEK, Matouš. Moravské Valašsko. Bratři Chrastinové : Valašské Meziříčí, 1899. s. 33-36.

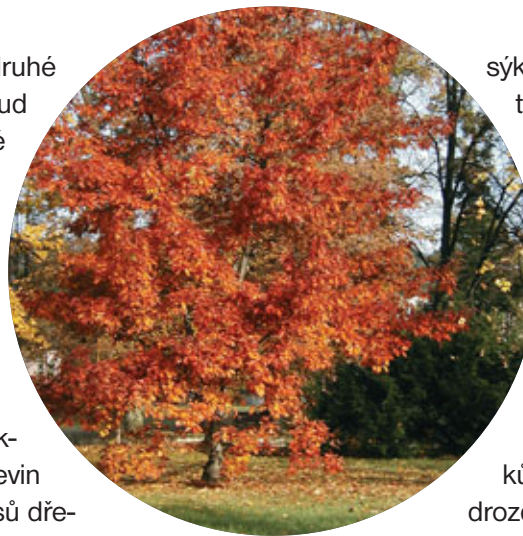

Další rekonstrukce Městského parku spadají do druhé poloviny 20. století. Roku 1967 zasáhlo na popud rady Městského národního výboru do přehoustlé vegetace sadovnické oddělení Státního statku Hulín, park byl prosvětlen, zachovány některé druhy keřů a stromů, nově založeny trávníky a provedena výsadba květin. Zákoutí i volné plochy byly ozvláštněny skupinami kvetoucích keřů a okrasných dřevin. Další rekonstrukce parku proběhla v letech 1982 a 1990.

V letech 1992 a 1993 provedla zahradní architektura Želešice podrobnou inventarizaci všech dřevin v parku. Tehdy bylo napočítáno celkem 2929 kusů dřevin, z toho stromů s průměrem kmenu od 70 cm výše 142 kusů. Nejčastěji jsou v městském parku zastoupeny lípa evropská, habr obecný, smrk ztepilý, javor mléč a dub zimní.

Voda opětovně v parku hospodařila ve dnech 5. – 9. 7. 1997, kdy východní Moravu postihla katastrofální povodeň. V Rožnově voda zaplavila nábřeží, značně také poškodila městský park. Po nápravě škod bylo o městský park i nadále pečováno. V průběhu následujících let došlo k prořezání staré zeleně a výsadbě keřů i vzrostlých stromů, také k úpravě travníkové plochy.

Při procházce městským parkem se můžeme potěšit nejen zelení, ale také řadou živočichů. Svou nápadností a početností vynikají především ptáci, těch se parku vyskytuje 54 druhů, kromě zcela běžných, jako je pěnkava obecná, červenka obecná, budníček menší, kos černý nebo

sýkory koňadra a modřínka, lze v parku pozorovat i některé méně časté druhy, například lejska bělokrkého.

V dutinách starých stromů hnízdí strakapoud velký, vzácně žluna zelená, špaček obecný. Vyskytuje se zde také naše nejběžnější sova pušтік obecný. Rehek zahradní a lejsek šedý využívají k hnízdění dřevěné stavby v areálu Valašského muzea. Vzácnými jsou lejsek černohlavý a strakapoud prostřední. Na řece Bečvě lze spatřit ledňáčka říčního a kachnu divokou. Vyskytuje se konipas horský a bílý, skorec vodní. Ze stěhovavých ptá-

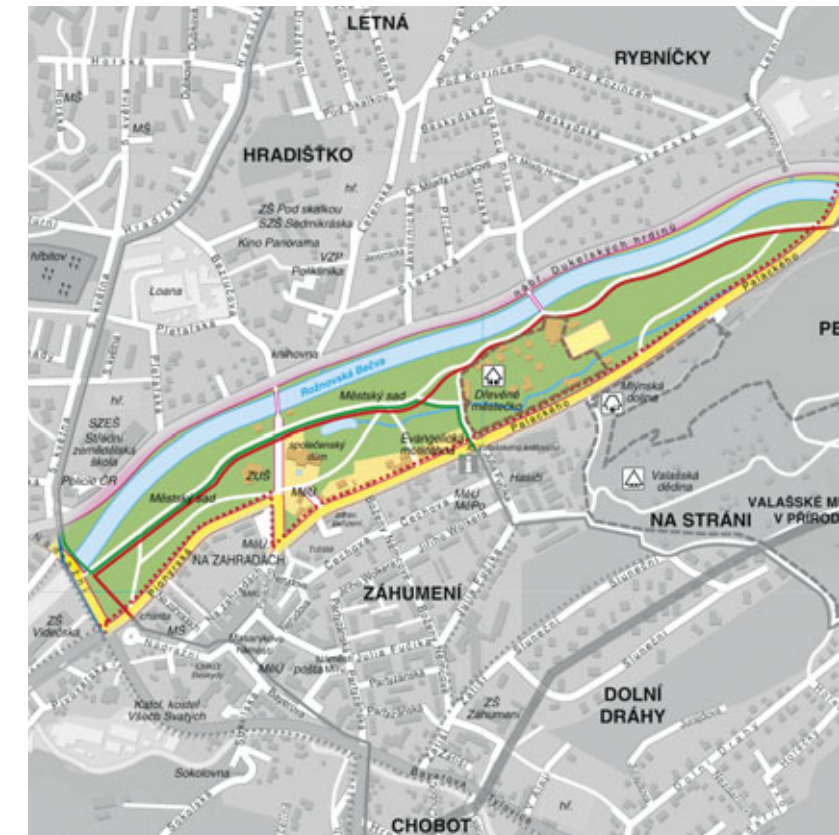
ků to jsou drozd bravník, hýl obecný,

brkoslav severní a jíkavec severní, občas krutihlav obecný, nebo vlha pestrá. Z obratlovců, zejména savců, to je nejčastěji veverka obecná, po setmění je častá kuna skalní a také jezek východní. Běžný je norník rudý, myšice lesní, rejsek obecný a malý plšik lískový. Park je rovněž lovištěm pro několik druhů netopýrů, z nichž někteří využívají stromové dutiny jako svá letní stanoviště. Z obojživelníků to je skokan hnědý, z plazů nejčastěji užovka obojková.

I když je město Rožnov samo o sobě plné zeleně, a obklopeno kvetoucími stráněmi a provoněnými lesy, podařilo se v průběhu staletí Hájnici – Městský park uchránit před rozpinavostí civilizace. Při bouřlivém rozvoji města se Městský park stal jeho zcela přirozenou součástí. Původně situován v okrajové části, se v důsledku rozšiřující se zástavby postupně dostal do jeho středu. Pro svou příhodnou polohu lze do jeho přívětivého prostředí vkročit při přecházení z jedné městské čtvrti do jiné, cestou do zaměstnání, nebo za nákupy, aniž by k jeho návštěvě bylo zapotřebí samostatné výpravy.

Hájnice – Městský park je zahradou města Rožnova pod Radhoštěm.

Projekt „Město v mé paměti“ je finančně podpořen z programu „ČSOB a Poštovní spořitelna pro podporu regionů“.
Vydáno v roce 2009

Městský park „HÁJNICE“